

Javnaðarflokkurin stendur ikki við róðrið tá aðrir manna skútuna

Tað hoyrdist ofta frá øðrum flokkum undan seinasta vali, at atkvøður til teirra vildu verða nýttar til samarbeiði við Javnaðarflokkin, men her mugu vit minnast, at ein høvuðstreyt er, at Javnaðarflokkurin eisini fær stórt tal av atkvøðum. Javnaðarflokkurin situr ikki í landsstýrinum av atkvøðum til hinar flokkarnar, sigur Atli Dam m.a. í hesi samrøðu við SOSIALIN

— Hvat dámdi tær landsfundin og hvat leggur tú serliga dent á av tí, sum kom fram á landsfundinum?

— Mær dámdi landsfundin væl, og tað sum serliga hevði min áhuga á fundinum, var tann serligi dómurin, sum var, og tann undirtøka, sum ein kundi merkja á fundinum við tí fólka politikkinum — áðanin av, at flokkurin gjørdi beint, við ikki at leggja frá sær í 1974, men fara upp í eina samgongu, sum kundi geva mogleikar fyri at fremja nýggja javnaðarmál, og harafturat geva mogleikar fyri at tryggja tann útviklingspolitikk, sum hevur verið førður frammanundan.

Tað kendist eins og tann ivi, sum hevur verið viðvíkjandi tí nýggju stöðuni, sum kom í við samarbeiðinum við flokkar, sum ein ikki hevði arbeitt saman við frammanundan, meir og meir var burtur, at menn høvdu ein vilja til at fara út í stríð fyri at tryggja flokkinum uppaftur stórra undirtøku, enn hann hevur havt frammanundan, og ein stríðsvilja til at visa aftur teimum herviligu álopum, sum flokkinum hevur verið fyri frá serliga einum av andstöðuflokkunum. Hetta haldi eg vera mest positivu undirtøkuna á fundinum.

Sakligt tjak

— Tú sigur, at fólk vóru positiv. Vil tað siga, at fólk vóru samd við flokkinum í øllum málum?

— Nei, tað var júst tað, sum sermerkti fundin, at innan tey mongu málsøki, sum vóru á lofti, fekkst alla tíðina eitt positivt tjak í lag. Tað var ikki soleiðis at fundarfólkini bert tigandi tók undir við tí, sum varð ført fram frá leiðslunnar síðu, men vit fingur veruliga eitt livligt og

sakligt tjak í lag um allar hesar spurningar.

Hetta tjak endaði tó í hvørjum einstøkum føri við áðanin av, at hóast vit vóru ymisk á máli, so kunnu tað vera víðurskipti, sum tala fyri ávisum loysnum. Men vit fingur tó lýst, at tær valdu loysnirnar ikki altíð eru tær einastu, og at tær ikki altíð røkka nóg langt á sosialistiskari leið, tað hava vit nú merkt okkum og taka hetta til eftirtektar.

— Tú sigur, at tit ikki vóru samdir í øllum førum. Kom tað fyrri, at menn bóru fram áskoðanir, sum fekk tykkum til annaðhvørt at broyta stöðu í einum máli, ella taka tað til annarleidis umhugsan?

— Tað er jú altíð soleiðis, tá eitt tjak fer fram, at ein, um ikki beinleiðis skiftir stöðu, so fær eyguni upp fyri einum og øðrum, sum ein kanska ikki hevur havt so frammaliga í síni egna metan.

Skatturin

— Er tað nakað serligt mál tú hugsar um?

— Ja, tað nógva tjakið um skattasparningar, og ymsar skattaskipanir, sum umrøddar hava verið, tað hevði stóran týdning. Tað sum menn serliga merktu sær, var undirtøkan við floksins stöðu til at skattaskipanin skal fremjast sum ein kelduskattaskipan. Tað er fullkomuliga greitt, at hetta veruliga er eitt fólkaýnski, og eisini at tey stíg, sum nú verða tikin til at fáa eina bruttoskattaskipan, mugu fremjast á ein slíkan hátt, at henda skipan við fáum broytingum gerst ein kelduskattaskipan.

— Hverja prinsippstøðu hevur flokkurin í skattamálum?

— Í stevnuvráðningi er jú sagt, at samfelagið skal fáa sær tøvandi inntøkur

á tann hátt, at øll hjálpa eftir førinum, tess meira ágóða ein hevur av arbeiði sinum, tess meira eigur hann at lata frá sær aftur til samfelagið. Flokkurin heldur, at hetta best verður gjørt undir eini kelduskattaskipan, har allir hesir mongu frádráttamøguleikar, sum hava verið, eru avmarkaðir og gjørdir einfaldari, og har mogleikar ikki eru fyri at avskriva seg niður um eitt rimiligt mark, soleiðis at ein á tann hátt sleppur undan at lata til samfelagið.

Eisini tað, at ein nýtsluskattaskipan verður gjøgnumførd, sum tryggjar, at ein kann leggja markið fyri inntøkuskatti rættiliga høgt, soleiðis at vanligar inntøkur sleppa lættliga, í skatti, meðan nýtslan sum so, eigur at vera skattað.

Hetta førir so aftur við sær, at tey við teimum lágu inntøkunum mugu hava eitt ávíst iskoyti aftur sum kompensasjon fyri ta neyðturviliga nýtsluna av neyðsynjarvorum, studningur kann latast í mun til orku og barnatal. Tað er ikki altíð lætt at finna fram til eina rættvisa skattaskipan, og ein veit eisini, at talið av háinntøkum er avmarkað; men hóast tað, so kunnu vit ikki góðtaka, at tey við góðum ráðum sleppa ógvuliga lætt í mun til fjøldina. Fáa vit eina skattaskipan, har kelduskattur verður latin av bruttoinntøkuni, og har øll nýtsla kemur undir skatt, so er rokkið longri enn nú. Tað ber til at hava skipanir, sum tryggja vinnulivinum lagaliga skattning av tí, sum fer til vinnulivið, hetta má so ikki fara til privata nýtslu, men verða skattað, so hvørt sum tað verður tikið úr vinnuni.

Dagpeningaskipan

— Hverji onnur mál eru

— Um javnaðarflokkurin skal í eina landsstýrissamgongu, skal hann hava dygt álit og helst enn størri álit frá veljarunum. Stendur hetta greitt, ivist eg ikki í, at undirtøkan millum fólk verður góð, sigur Atli Dam.

Týðningarmikil at fáa framd

— Tey mál, sum hava verið nógva á lofti, serliga frá javnaðarfloksins síðu tá farið var í hetta landsstýrið, var at fáa fram eina dagpeningaskipan, soleiðis at timaløntum fólkini verður tryggjað løn undir sjúku sum ein part av teirri sosiala skipanini í samvinnu við danir. At fáa stovnstett ein landsbanka, um so hesin kanska ikki fult út kemur at rokja allar tær uppgávur, sum javnaðarflokkurin vildi latið honum upp í hendi.

Somuleiðis at fáa fram ábøturnar innanfyri íbúðarbygging, at tann prisansingarlóg, sum liggur hjá tinginum verður samtykt og veruliga verður útbýgd við prisansarum, at karmurin, sum er

hvørt í teirri veitini, sum eitur kvetting av aldar-gomlu samvinnuni, ella eini stagnation innanfyri eitt samband við Danmark, sum als ikki ber nakran útvikling í sær, tí føroyingar skulu halda seg burtur frá at taka avgerðir um egin víðurskipti, at gjalda til egna umsiting o.s.fr.

Landshandil

— Eitt av teimum málum, tú nevnr, er landshandil. Hvat skal hesin eftir tinni metan, fyrst og fremst umfata?

— Sum kunnugt hevur flokkurin í nógva ár havt á skránni landshandil ella landsandelsinnflytan, hetta skal bert tryggja, at vørurnar kunnu koma til landið so ódyrt sum gjørligt. Hetta ber ikki í sær, at allar tann privati handilin skal takast av. Tað er kanska í fyrstu syftu av týðningi, at ávisir vørubólkar koma undir stórinflyting og alment eftirlit, sum t.d. olja og byggitilfar. Har hin fria kappingin virkar, verður bert eitt dygt alment eftirlit, men har hon ikki virkar, eigur tað almenna at leggja uppi og skipa fyri at veran kann fáast so bilig sum gjørligt.

Tað er kanska ein av teimum tættum í samgonguskjalinum, sum vit eru eitt sindur harmir um, at hann ikki hevur verið nýttur. Tað eydnaðist jú at fáa í samgonguskjalið at kooperativ samtøk, sum eitt nú samtøk av byggihandverkarum ella samtøk innan fiskivinnuna, skuldu kunna fáa almennt stuðul til fremjan av handilsvirksemi; men her er tað hent, at hesi samtøk eru ikki stovnað, so eftirspurningurin eftir stuðli frá tí almenna til at fáa slíkt í lag, hevur ikki verið stóru.

— Var ætlanin at tað almenna skuldi taka fyrstu stigini til at fremja tilíkt?

— Nei, tað sum fekkst við í skjalið var, at um menn tóku seg saman til at skipa fyri innflutningi av byggitilfari ella skipa-